

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: ת"י אביב, רחוב נורדון 3, טל. 03/22262/3/4. תאריך: 136 • מען מברקים: "עולמפרם" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסף ינאי • עורכת-בית: יוסף שגון • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפירי וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מהלקת המודעות: רפי זכרוני • המוזיקה: "העולם הזה" בע"מ • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב כ"ר אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גזופות: צינגוגרפיה "כספי" בע"מ.

קרא קרי

לא הייתי חוזר לפרשתו של אברהם עופר ז"ל, לולא הועלתה מחדש בספר של יחיאל גוטמן, ולולא פורסם הפרק, הן בפרשה, בידעות אחרונות. "חיליק" היה עוזרו, איש-סודו ויועצו של חיים צדוק, כשזה כיהן בתפקיד שר-המישפטים בממשלת יצחק רבין. היחסים ביניהם לא נותקו מאז. פורסם כי הם קשורים עכשיו גם בעסקים מכניסים, כגון ייצוג של אינטרסים של מתנחלים בגדה המערבית. יש להניח כי חיליק לא יצטער אם וכאשר יחזור חיים צדוק לשילטון, ואולי גם למישרת-המישפטים. לא קראתי את הספר, מלבד הפרק הנדון, אך נאמר לי עיקר כוונתו היא למתוח ביקורת על מעמדו של היועץ המישפטי על כך מעיד גם שם הספר: היועץ המישפטי נגד הממשלה. ואכן, גם בפרק על עופר, הנבל העיקרי הוא היועץ המישפטי דאז, הפרופסור אהרון ברק (כיום שופט בית-הדין העליון), ואחריו יצחק רבין. העולם הזה ממלא במחזה תפקיד של גבל-מישנה. צדוק, שכיהן בימי הפרשה כשר-המישפטים, יוצא מכל העניין — ולא במפתיע — טהור מכל רבב. לא בו היה האשם. רבין היה אשם.

לא דובים ולא יער

קדבריו של גוטמן, התחיל העניין בתכסיס זדוני של כתב העולם הזה, יגאל לביב. מה היה התכסיס? לביב כתב מה שכתב על עופר, אז שרה-שיכון, ובאותה שעה הגיש למישטרה קובלנה ברוח האשמותיו. בכך השיג לעצמו, לדעת גוטמן, חסינות, ויכול היה להטיח בפני עופר עלילות והשמצות באין מפריע, מבלי לחשוש מפני החוק לאיסור לשון-הרע. לא דובים ולא יער. לא זו בלבד שטענה זו מופרכת מיסוד דה — היא כה רחוקה מן המציאות עד כי יש לתמוה על כך שגוטמן, שהוא עור-רדין, מעלה אותה בכלל. היא יותר ממוריה. כאשר פתח העולם הזה בסידרת-הגייז לייים שהביאה להרשתו ולכליאתו של אשר ידלין, אז מועמד ראש-הממשלה לתפקיד נגיד בנק ישראל, הגיש לביב קובלנה במישטרה נגד האיש. כעבור כמה חודשים, כאשר פתחנו בסידרה על מעשי שיו של עופר בתקופה שבה כיהן כמנכ"ל חברת שיון עובדים, נקט לביב שיטה דומה. לפני כן פנינו אל היועץ המישפטי שלנו, אמנון זיכרוני, ושאלנו אותו אם הגשת הקובלנה במישטרה תשפיע על האחריות המישפטית של העיתון. חוותי

חוששני שגם טענותיו האחרות בפרשה זו רחוקות מלהיות מבוססות על הבנה נכונה של העובדות ועל הערכה נכונה של המניעים והכוונות שפעלו.

שיחה בשבת

הטענה המרכזית של גוטמן היא שאברהם עופר היה קורבן חסרי-שע, ושלא היתה לו כל אפשרות להגן על עצמו. אין דבר הרחוק יותר מן האמת. עופר היה אז איש-מפתח, בעל עוצמה רבה מאוד. אמנם היו לו גם אייבים חזקים, ששארם מאחרי הקלעים, אך כוחו היה עימו. הוא יכול היה להילחם בחוזקה וביעילות, אילו רצה בכך.

בין השאר היה גם העולם הזה פתוח לפניו להפרכת האשמות נגדו. כבר סיפרתי את הסיפור למחרת-הת-אבותו של עופר (העולם הזה 2053), אך אולי כדאי להזכיר את הדברים שוב, שמה יתקבל התיאור של גוטמן (ואולי של צדוק) כאמת לאמתה.

בשיא הפרשה הזמין אותי יצחק רבין לשיחת-תרעים בדירתו הירושלמית. הוא שאל אותי אם אכן מגוי וגמור עימי לחסל את כל היונים של מיפלגת-העבודה. (יד לין ועופר היו שניהם באגף היוני של המפלגה).

עניתי לו כי אי-אפשר להפסיק חקירת חשדות של שחיתות בגלל הדיעות הפוליטיות של נושא-החקירה. הייתי מיווד עם עופר, והיו לי יחסים טובים גם עם ידלין. בכנסת השביעית מצאתי את עצמי לא פעם בחזית אחת עם עופר. אך הדבר אינו רלוונטי לגבי חקירה מסוג זה.

אולם, הוספתי, אם עופר רוצה להוריה לנו כי טענותיו כלפיו אינו נכונים, אנחנו מוכנים בהחלט להקשיב, לשי-מיו להשתכנע.

בעיקבות שיחה זו פנה אלי אמנון זיכרוני, שהתיידד עם עופר במהלך עבודתו בכנסת, ואמר לי שעופר היה רוצה להי-פגש עימי. קבענו פגישה בביתו של זיכרוני.

ביעבד נזכרתי פעמים רבות באותה פגישה, שנערכה ימים מעטים בלבד לפני ההתאבדות. עופר התאבד ביום השני, ה-3

התחלנו לדבר על ההאשמות. עופר טען שהוא יכול להוכיח את פרטי המסירה של כל דירה, מדוע מסר אותה ובאילו תנאים. הוא הכחיש בהחלט את הדברים שייחסו לו.

אמרתי לו שבסידרת-הכתבות שלנו לא העלינו דברים סתמיים וכוללניים. דיברנו על עניינים מסויימים מאוד, ופירסמנו מיסמכים ותעודות. אם יש לו הסבר אחר לפרשות אלה, אנחנו מוכנים בהחלט לפרסם אותו — ולא בהחבא, בצורה קטנה ומצנעת, אלא ארבעה עמודים מלאים. עופר אמר שאינו יכול לעשות זאת, אלא אחרי שהסידרה כולה תסתיים. עניתי לו כי הסידרה כבר הסתיימה בגיליון שהופיע ערב הפגישה (העולם הזה 2050). סיכמנו כי עופר יכין תשובה מפורטת, ושזו תתפרסם בשם חברת שיון עובדים. הוא אמר כי יודקק לשבועיים כדי לרכוש את החומר.

בנימה זו נפרדנו, בידידות ובאווירה טובה, אחרי שיחה שנמשכה כשלוש שעות.

לאחר מכן שמחתי מאוד על כך ששיחה זו התקיימה, כי זה הקל עלי את ההלם של מעשה-ההתאבדות. ברור לי כי

פרקליט גוטמן
היועץ אינו אשם

לא פירסומי העולם הזה הם שהביאו את עופר למעשהו הנואש. אני שמח שבימיו האחרונים ידע כי העולם הזה פתוח לפניו, וכי יש לו אפשרות הוגנת ויעילה להשי-מיע את גירסתו שלו.

החקירה הופסקה

כך זה רחוק מאוד מן התמונה המצי-טיירת בפרק של גוטמן. לא ברור לי, למיקרא דבריו, במה פשע הפרופסור ברק, ובמה פשע יצחק רבין. שניהם נהגו במהלך הפרשה בצורה הרי-גנת. האם סבור גוטמן כי אסור היה להם לעשות זאת, וכי היו צריכים להעדיף את אינטרס הממשלה על פני אינטרס של החוק והצדק? האם זוהי גם דעתו של חיים צדוק, המתכונן לחזור לכס שר-המישפטים?

שלא כמו בפרשת אהרון אביר-הצירא, לא יצאה המישטרה מכליה כדי לחקור את הדברים עד תום. החקירה לא הוטלה על בנימיין ויגל, בעל הדבקות המוחלטת במשימה, אלא על קצין אחר, שלא הצטיין באותו הלהט.

גם המישטרה וגם היועץ המישפטי פיר-שו את הדברים לטובת עופר, עד כמה שיכלו. קבעים כי כמה מן ההאשמות אינן מהוות עבירות פליליות. אחרות אין בהן עניין לציבור, וכי וכי, אולם הם לא יכלו לסיים את החקירה, מפני ש-

(המשך בעמוד 58)

אורי אבנרי

אברהם עופר ז"ל עם אורי אבנרי
חסינות שלא היתה

בינואר 1977. השיחה התקיימה ביום ה-18 שבט, 18 בדצמבר 1976.

כשבאתי לדירתו של זיכרוני, כבר יש בו שם עופר ובעל-הבית. האווירה היתה ידידותית. שוחחנו תחילה על הא ועל דא — על רצח ארלוזורוב ועל הסיכויים בבחירות הבאות לעיריית תל-אביב (עופר סבר כי רק אידיש יציג את מועמדותו מטעם מיפלגת-העבודה. מפני שלאיש אין סיכויים מול יציג). ניתחנו באופן כללי את מצב המפלגות — נושא שעופר היה מומחה לו מאין כמוהו.

רק לאחר מכן הציג לי עופר את השאלה שציפית לה: "מדוע אתם שור-פים את היונים?" עניתי כפי שענית לרבין.

באמצע: העיתונאי שלמה נקדימון.

בפירסומים על אשר ידלין, ולאחר מכן על אברהם עופר. היינו מוכנים להיתבע לדין, והיינו מוכנים להוכיח את טענור-תינו.

אם כן, מדוע הגיש לביב את הקוב-לנה? הוא ידע כי המימסד יתעלם מכל מה שנכתב בעיתון, כאשר הפירסום נוגע לאיש-מפתח של מיפלגת-השילטון. מכיוון שרצה שהדברים לא יישארו בבחינת קול קורא במידבר, הפעיל את המישטרה, וזו נאלצה — בעל כורחה — להיכנס לעובי הקורה. ואכן, לולא עשה כן היה אשר ידלין מכהן כיום, מן הסתם. כנגיד בנק ישראל, גם בתקופת שילטונו של מנחם בגין.

כך, מבחינה עובדתית, אין שום יסוד לטענתו המרכזית של גוטמן. בכך נשר-מטת הקרקע מתחת לכל הבניין שבנה.